

Smrt, bardo prehoda

Nekje je konec.

Konec bivanjskosti, kot jo poznamo. Nekje, pričanja se graditi druga stran, opevana, opisana, preko obsmrtnih izkustev podana, religiozno tematizirana, vera v življenje onkraj nečesa ... Bardo prehoda, ki je po tibetanskem budizmu edinstven v stanjih, kot so sanje, meditacija, proces umiranja, smrti in razsvetljenja, je odlično opisan v Tibetanski knjigi mrtvih in Tibetanski knjigi življenja in umiranja.

Smrt?

Pomenila naj bi nov začetek.

O bredu prehoda (1977), o katerih piše in jih raziskuje Van Gennep, nakazuje prehode različnih faz življenja, kjer ima vsaka svojo težo in pomen.

Naša življenja so niz skrivnostnega sestavljanja obredov in ritualov, ki pomenijo nek vidik iniciacije, ki nas nadgrajujejo kot ljudi, posameznike, duhovna bitja in vrsto. Prvi poljub, prva menstruacija, prvi razhod, prvi zmenek, cigareta, seks, matura, poroka, porod, služba, selitev itn.

so primeri, ko posameznik eno družbeno funkcijo oz. stanje zamenja za drugo. Kar sledi, je zaznamovanost vsakega prehoda, ki ima dobre ali slabe posledice. Tako obred prehoda dvigne status ali pa posameznika pusti nekje na robu družbe, kjer se ponovno odvijajo nove tipske iniciacije (kriminal) in obredi prehoda, ki so vselej zaznamovani in nosijo globlji družbeni pomen, in sicer prehod iz določenega mesta družbene faze v drugo družbeno strukturirano fazo.

Van Gennep obrede razvrsti na obrede

ločitve ali preliminarne obrede (pogreb, ločitev), obrede marginalnosti ali liminarne obrede (odraščanje, prelomni rojstni dnevi, nosečnost) ter obrede priključitve ali postliminarne obrede (poroka, sprejetost v določeno skupino), kjer je osnova vseh treh skupin enaka. Vedno nastopi faza ločitve in vstopa v novo družbeno strukturo. Izkušnje, ki so srčika vsakega obreda prehoda, so posebne, drugačne in večkrat mejijo na polje zdravega razuma: posameznik v posamičnih fazah preizkuša, kar obred

prehoda navadno je, transformira oblike duha, duše, čustev in duševnosti v nove cone smisla, kar je boleč in intenziven proces. Navodil ni, še manj smernic ali kažipotov. In smrt je izredno dober primer prehoda, kjer vsi tisti, ki prehod opravijo (uspešno umrejo), ostanejo na drugi strani in so trajne, neme priče. Smrt in umiranje sta zanimivi temi zlasti za antropologe, saj sta popolni univerzaliji procesa, skozi katera gre prav vsak.

Tisti, ki so obsmrtno preizkušnjo preživeli, ostajajo kot žive priče spomina na prostor in čas, ki mu rečemo umiranje ali smrt. Z vami delim zgodbo, ki mi je bila zaupana.

PO SMRTI?

"Občutek teže telesa je bil izreden; nisem mogla premakniti telesa. Zavest je bila nekje zunaj, nekje zgoraj, telo pa drobno, spremenjeno, kot da ni pripadalo meni. Um ustavljen, misel le ena sama: ljubezen, ljubezen in še enkrat ljubezen. Čutila sem le lepoto svoje duše, lepoto ljubezni in toplino ljudi, ki so bili ob meni. Tuji ljudje, predvsem medicinske sestre. Bile so pomembne, takrat najbolj pomembne zame. Bila sem negibna, vse skupaj je trajalo kar nekaj časa. Kot večnost se je zdelo.

Proces umiranja je bil težek, teža, teža, s pretirano ozemljitvijo, ki je z vsakim iz-

Ni luči, ni sonca.

Je samo sivina.

Bolečina. Sence

duš, ki opravljajo

prehod. Čistim

materialno telo, boli

me spomin, ki ga ni.

Nič ni
izgubljenega,
vse JE.

Prav vsak pusti
svoj pečat, svoj
zapis in vonj v
etru, ki ohranja
vtise, barve in slike
v neskončnosti.

izgubljam se. Želijo zmagati, zmagati nad zemeljskim življenjem, nad tem drobnim telesom, nad mojo zemeljsko identiteto.

Ni me več tukaj, sem v deželi senc. Temačno je, pusto, a nisem sama.

Ni luči, ni sonca. Je samo sivina. Bolečina. Sence duš, ki opravljajo prehod. Čistim materialno telo, boli me spomin, ki ga ni. Čutim težo sveta, bolečine vseh duš, ki so pravkar opravljale prehod iz materialnega v subtilnejši svet. Nikogar ni. Le moj mož. Edina oseba na tem svetu ostaja z menoj. Spominov ni. Edini spomin je le on. In informacije prihajajo, polnijo mojo dušo, moj um, ki je zunaj glave, moj um je vesoljni Um, in le redki se priklopijo nanj ... Vse razumem, vse je jasno, saj sem postala del Vsemirja. In v meni je mir, mir, luč ...

Sence ne bežijo, vse več jih je. Te duše mi pripovedujejo svoje zgodbe, v hipu zaznam njihovo polje in razumem, kdo so bile kot ljudje, kaj so počele in vem, da je vse prav tako, kot je. Soočim se s seboj, le s seboj. Saj sem tukaj zaradi sebe. Odgovarjam sebi in stvarniku.

Soočim se s stvarnikom. Pove mi, da ne skrbim zase. Da nisem vzpostavila odnosa do sebe. Da vselej rešujem le druge. Jezi se, jasno pove, kaj je moja naloga tukaj in zdaj. Skrbeti zase in dobroto lastne duše dajati le tistim, ki hrepenijo po Luči. Razumem jezik stvarnika. Vse razumem,

bliskovito se odvije prav vse, kar je kdaj bilo, in tudi vse tisto, kar še bo.

Pokaže se vojna, tretja svetovna vojna. Zakuhajo jo zavist ljudi, njihova hudobija, zloba, laži in spletke. Vse razumem, srečala jih bom, vse vem in vidim. Takšni napadajo svetleče ptice, dobre in pogumne ljudi. Seveda jim bomo kos.

Tretja svetovna vojna ni usoda, je opcija.

To, kar se dogaja z menoj, je iniciacija v višje duhovne sfere. Postajam odporna na ogenj. Bog časa Kronos mi pokaže cone smisla in cikle življenja vseh, ki so šli po poti popolnosti.

Začutim mir, brezmejni mir, Luč, Svetlobo. V mojo avro polagajo kode, naloge, nov spekter zaznav. Nove sposobnosti, nove uvide.

Odprem oči. Zagledam modre oči, neskončno ljubezen v punčici očesa mojega moža. Vrnil me je nazaj, pregnal sence in me potolažil, da so izvidi boljši, da so ledvica, pljuča in jetra začeli delovati.

Telo je prestalo iniciacijo, duha je čakalo še kar nekaj preizkušenj in srce testov, ki sem jih, ob pomoči Mojstrov in Vodnikov, prestala. In se, takoj po vrnitvi v življenje, lotila naloge ločevanja zrnja od plev.

In moja pot je jasna.

Le stik z duhovnim jedrom iz človeka naredi bojavnika, ki se bojuje za mir, in mirovnika, ki širi ljubezen brez strahu ali težnje po ugajanju drugemu kot principu Dobrega in Večnega."

BILA SEM PRIČA

"In opazovala sem duše v prehodu. Mladega fanta, ki se je obesil; tukaj, v deželi senc prehoda, je čakal na spoznanje. Ni trpel, niti ni bil srečen. Samo BIL je, v miru, čakajoč na odgovor. Sreča je izmisljelek, mir je cilj, sem pomislila. Razmišljal je o svoji materi, ki na zem-

lji tuli od bolečin, in vsa osredotočenost duše njenega sina je posvečena materi, ki ji pošilja misli miru, da je vse dobro, da je potreboval to izkušnjo in da ona ni nič kriva, bila je zlata, najboljša mamica. Uboga mati, materinske ljubezni ne izniči nič na tem svetu.

Opazovala sem prevaranta, ki je goljufal ljudi in umrl hipoma v nesreči. Kako zmeden je bil v svoji navezanosti na Zemljo. Pravkar je naredil prehod in mir se počasi seli vanj: spoznava, da ni goljufal nikogar, da je bila to njegova pot in pot vseh, ki so ga morali spoznati. Spoznal je tudi, da je velik blagoslov imeti preprosto življenje. Njegovo ni bilo nič od tega. Ljubljenec žensk, denarja in mesenih užitkov, vse to je bil in prav ničesar ni obžaloval. Začenja čutiti, kako ljubezen preveva srce. To je tisto, kar je iskal skozi mesene užitke. Ve, da se je motil. Razume, da je bog želel, da tako živi, saj so ga vse sivine in krivine vlekli k sebi z magično močjo, ki se ji ni mogel upreti. Spoznal je, kaj beseda usoda na zemlji zares pomeni: silo, ki deluje po sebi in se ji ne moremo upreti; žari in nas spreminja, dokler ne dosežemo konca potovanja in se vrnemo Domov."

Prav vsak pusti svoj pečat, svoj zapis in vonj v etru, ki ohranja vtise, barve in slike v neskončnosti.

Nič ni izgubljenega, vse JE.

Opazovala sem ljudi na Zemlji, v šoli učenja, kjer se učimo skrivnosti bivanja, da prepoznamo preprosto resnico, ki je v nenehnem spreminjanju oblik. Vse kar razumemo, velja le za določeno raven bivanjskosti. In resnica je vselej ena sama: vsako raven prepoznamo v njeni resnici le takrat, ko smo stoodstotno pristni. In ko jo prepoznamo v lepoti njene resnice, napredujemo na naslednjo raven. Zato so borci za resnico v vsej zgodovini najbolj napredovali, saj so odpirali oči mnogim.

In opazovala sem ljudi, kako jim kradejo dostojanstvo, ko jim ne dajo dela. Ko jih ponižajo na raven sužnjev. Opazovala sem, kako jih stiskajo v kot: dušno, osebnostno, intimno, materialno; grabežljivost tistih, ki rabijo množico za svoj napredek, je neskončna. Opazovala sem duše tistih, ki so polni napuha in materialnega kratkočasje, videla sem,

kako v njihovih srcih ni luči. Kako njihove melodije ne žarijo, kako disonančno vibrirajo na sebe sence, ki jih dušijo. A še vedno navzven igrajo igro nasmeha in ne zmorejo videti resnice ravni negativnega materializma, v katerega so ujeti. Ne morejo uvideti lepote resnice te ravni in preiti na naslednjo, ki bi jih osvobodila. Ujetniki do večnosti. Vsak delavec, ki nima ne sredstev ne udobja, vibrira lepše.

Kako je vse drugače, ko človek spregleda!

In skrb človeka na tem svetu za jutri, za prihodnost in preteklost, je iluzija in utvara, ki jo mora prav vsak doživeti in doživljati do zore spoznanj, ki prinesejo odrešitev.

In vsak odigra ključno vlogo pri spoznanju sočloveka s svojimi dejanji, ki niso nujno vselej poštena, odkrita in ustrezna.

In vsi se učimo le nečesa: da bi namesto jezika moči spregovorili v jeziku ljubezni; da bi ločevali zrnje od plevela in se naučili presojeti tako, kot nas presoja vesolje: **po moči srca in lahkotnosti duše.** s

Začutim mir, brezmejni mir, Luč, Svetlobo.

V mojo avro polagajo kode, naloge, nov spekter zaznav.

Nove sposobnosti, nove uvide.